

A woman with light brown hair is shown in profile, focused on painting. She is holding a thin paintbrush and applying it to a canvas. The canvas features a vibrant still life of autumn leaves in shades of orange, red, and yellow. The background is softly blurred, suggesting an indoor setting with natural light.

Vo vire života

MOTÝL

Marta Fartelová

Marta Fartelová

VO VÍRE ŽIVOTA

Copyright © Marta Fartelová 2008
Design © Motýľ design 2008
Cover photo © Isifa 2008
Slovak edition © Vydavateľstvo Motýľ 2008

ISBN: 978-80-89199-76-1

Marta Fartelová

VO VÍRE ŽIVOTA

VYDAVATELSTVO MOTÝL

*Čo je život iné, než dlhý rad staníc, na ktorých sme chytili alebo
zmeškali svoj vlak*

John Galsworthy

Štetec sa neúnavne pohyboval po plátne a vydával pri tom zvláštne, ničím nenapodobiteľné zvuky. Ruka, ktorá štetec viedla, robila ladné pohyby, akoby po plátne tancovala. Viedla štetec isto a pritom s ľahkosťou, ako to robí skúsený tanečník, nežne držiac svoju partnerku powyše pása. Obraz začal nadobúdať jasné kontúry. Väčšinu obrazu vyplňala postava malého dievčatka, odetého v bielych šatách. Šaty boli z látky jemnej ako pavučina, viali vo vetre a obtáčali sa okolo jeho vychudnutých, kostnatých nôh. Vietor sa opieral do konárov stromov a zhadzoval ich lístie. To prikrylo zem ako pestrofarebný koberec. Jeden drobný žltý lístok sa zachytil aj vo vlasoch dievčatka. Dievčatko mohlo mať tak šesť rokov, bolo drobné, chudé, malo príliš dlhé nohy a ruky a neposlušné vlasy nádhernej farby včelieho medu, siahajúce poníže pliec. Malo drobný noštek posiaty pehami, našpúlené ústa vyjadrovali truc. Jeho oči boli privreté. Možno len chceli zatajiť, čo si dievčatko myslí, čo cíti a možno chceli zostať zavreté, aby nevideli nič, pred čím bolo potom ťažké uniknúť. V pozadí bol dom, obyčajný dom, s obyčajnou strechou a s obyčajným oknom. Len postava v okne bola zvláštna. Bola nejasná a rozmazaná, ako keď je človek krátkozraký, jej kontúry akoby sa rozplývali. Jasná bola len ruka, ktorú mala postava položenú na okennej tabuli, naširoko rozovreté prsty akoby sa snažili uchopiť niečo, čo postupne mizlo v nenávratne.

Ruka položila štetec na paletu a prsty hľadali vrečko na starom, od farieb zamazanom plášti. Ako prechádzala po látke plášťa zanechávala na ňom ďalšie farebné otlaky a dotvárala tak čudesnú mozaiku. V ruke sa zablysli hodiny.

„Doriti!“ zahrešila Lara, keď zbadala, že je už pol jednej. O pol jednej sa jej začínala prvá hodina v ateliéri, na ktorú sa tešila celé prázdniny a ona znovu premeškala začiatok. Pri maľovaní vždy strácala pojem o čase.

„Hlavne, že stará mama mi dala na narodeniny budík. Už ani neviem, ktorý v poradí,“ pomyslela si. Lara meškala skoro vždy, či išla do školy, do práce, na schôdzku, či na večeru k starej mame. Nerobila to náročky, ani si nedávala načas a dokonca nebola ani pomalá. To všetko spôsobovala jej myseľ, rada sa túlala a nikdy nevedela, kedy sa treba vrátiť. Už ako malá často prišla neskoro na vyučovanie, napriek tomu, že z domu odišla s dostatočným predstihom. Nemohla za to, že po ceste uvidela motýľa, slnečnicu, starú hrčovitú lipu, zurčiaci potôčik alebo zvláštny kamienok. Vedeli ju zaujať obyčajné veci, ich tvary a farby. Snažila sa ich vložiť do pamäti, zaznamenať si tam každý detail tak, aby si ho mohla kedykoľvek vyvolať.

Lara si rýchlo poutierala ruky, vyzliekla plášť zamazaný farbami a zo skrine vytiahla dlhú farebnú sukňu a tmavé bavlnené tričko. Chvatne sa prezliekla, rukami si prihladila vlasy a vhupla do remienkových sandálov. Schmatla svoju obľúbenú koženú tašku, ktorá mala po bokoch efektné strapce a prehodila si ju cez plece, cez štíhle prsty si natiahla niekoľko kovových indiánskych náramkov, ktoré jej na zápästí zazvonili a pod pazuchu si zastrčila veľké dosky, ktoré k nej už neodmysliteľne patrili. Bez toho, aby svoj vzhľad skontrolovala v zrkadle, zabuchla za sebou dvere. Nikdy jej príliš nezáležalo na vlastnom vzhľade, nevidela dôvod, prečo by sa ním mala zaoberať a práve to, že si nebola vedomá svojho pôvabu, jej pridávalo na príťažlivosti. Zbehla schodiskom, berúc schody po dvoch. Univerzita nebola ďaleko, a tak sa pustila do behu. Sukňa sa jej vlnila okolo nôh a prekážala v pohybe, a tak neváhala a zastrčila si kúsok lemu za pás, čím odhalila svoje dlhé, štíhle nohy. Keď dobehla pred školu, sťažka dýchala, na čele a pod očami sa jej perlili kvapôčky potu. Bola však spokojná, lebo dnes spravila svoj osobný rekord a zvládla cestu z domu do školy pod päť minút. Rázne vkročila do školy a vybrala sa

k ateliéru. Až pred jeho dverami pocítila neistotu. Ateliér u profesora Borovského mal byť vrcholom jej štúdia, triasla sa vzrušením, keď sa dozvedela, že bude ich pedagógom tento rok, pociťovala to ako zlom, ako poslednú métu pred cieľom. Zaprisahala sa, že na jeho hodinách vydá zo seba všetko, bude nasávať jeho rady, nechá sa viesť jeho nesporným talentom, vryje si do pamäti každé jeho slovo. A teraz mala začať tým, že meškala na jeho prvú hodinu.

Zhlboka sa nadýchla a opatrne siahla na kľučku. Inštinktívne zohla hlavu a prikrčila sa, ako zakrádajúca sa mačka. Milimeter po milimetri stláčala kľučku, až sa jej podarilo nehlučne otvoriť dvere a prekĺznuť cez úzku medzeru. Jej snaha nepozorovane vkĺznuť dovnútra však bola vopred odsúdená na prehru.

„Vidím, že podaktorí nepovažujú moje úvodné slová za zaujímavé a potrebné pre ďalšie štúdium,“ podotkol profesor Borovský na adresu oneskorenej študentky. Lara očervenela až po korienky vlasov a uprela ospravedlňujúci pohľad na profesora. Jeho ďalšia ironická poznámka mu ostala visieť na perách. Larin pohľad ho úplne odzbrojil. Fascinovaný pozeral na malé, drobné žieňa, ktoré malo tie najzvláštnejšie oči na svete. Mali neopakovateľnú farbu jantáru, a keď ich uprela na profesora, nevedomá si svojej silnej zbrane, dostal chuť pristúpiť k nej, zovrieť ju v náručí a ochraňovať ju po zbytok života. Profesor sa zahanbil za svoje myšlienky. Dával si vždy pozor, aby nepodliehal čaru svojich mladých študentiek a až doteraz bol imúnny voči ich zbraniam ťažkého kalibru a rôznym úskokom, ako ho nakloniť na svoju stranu.

„Takže pustíme sa do práce podľa mojich inštrukcií. Vy, pani kolegyňa, pravdepodobne viete, čo máte robiť, keďže ste nepovažovali za potrebné vypočuť si moju inštruktáž,“ obrátil sa smerom k Lare. Lara len sklopila oči a rýchlo prešla k voľnému stojanu, dúfajúc, že v priebehu nastávajúceho času pochopí, čo sa od nej očakáva.

Uprostred kruhu vytvoreného z maliarskych stojanov sedel nahý model. Mladý muž mal jednu nohu vyloženú na stoličke, ruky prekřížené cez zdvihnutú nohu a hlavu položenú na

predlaktí tak, že mu nebolo vidieť tvár. Mal také dokonalé telo, že aj Adonis by bledol závisťou. Svaly sa mu napínali pod opálenou bronzovou pokožkou, na rukách a nohách sa lúče svetla nežne preplietali cez jeho jemné broskyňové chĺpky. Toľká dokonalosť pôsobila až gýčovito. Veci sa stávali krásnymi vtedy, keď mali v sebe určitú nedokonalosť, drobnú chybičku, nebadanú asymetriu, malý paradox.

Študenti si vytiahli uhliky a začali robiť na pripravené výkresy prvé ťahy. Lara ich nasledovala a o chvíľu jej ruka s uhlíkom už rýchlo behala po papieri a oči jej blčali v zvláštnom tranze. Prestala vnímať čas a priestor okolo seba. Zachytávala na papier dokonalé krivky mladíkovho tela, ale hrubými čiarami a silným kontrastom im dodávala zvláštnu a jedinečnú ostrosť a hranatosť.

Do očí jej spadol neposlušný prameň vlasov, spakruky si ho odhrnula, pričom jej opak dlane zanechal na čele hrubú čiernu čiaru.

„Keby ste tu boli od začiatku, kolegyňa, tak by ste vedeli, že presne toto som nechcel,“ ozval sa hlas za Lariným chrbtom. Strhla sa a otočila. V očiach mala otázku.

„Zdôrazňoval som tu vašim kolegom,“ pokračoval profesor, ukazujúc pritom na Lariných spolužiakov, „že si ideme zopakovať postupne základné techniky a dnes začíname s najjednoduchšou z techník, a tou je kresba uhlíkom s tým, že sa zameriame na detail. Vyžadoval som len čo najlepšie technicky zvládnuté stvárnenie určitej časti tela. Nechcel som vaše vlastné fantázie a celý akt, ako ste mi tu vy predviedli.“

Lara cítila, ako sa jej do očí tlačia slzy. Pozrela na svoj výkres a potom späť na učiteľa.

„Mám záujem zopakovať si s vami všetky základné techniky,“ pokračoval profesor, „aby som si overil, ako ich máte zvládnuté. Nerád by som zistil pri záverečnej práci, že neovládate niektorú so základných techník. Rozumeli sme sa, pani kolegyňa?“

Lara len so sklonenou hlavou prikývla. Bála sa totiž, že ak by prehovorila, tak by už ďalej nedokázala zadržiavať slzy. Cítila sa taká ponížená. Najradšej by sa vyparila, zmizla ako dym.

„To som rád. Tak si, prosím, zoberte nový papier a začnite odznovať!“ prikázal profesor a Lara začala na nový papier prenášať za pomoci uhlika dokonalé krivky mladíkovho chrbta a napnuté svaly na ňom. Profesor však ukončil ateliér skôr, ako mohla svoju prácu dokončiť. A tak si len hodila nedokončený výkres do dosiek a so sklamaním v duši sa vybrala domov.

Lara sa nepridala ku žiadnej skupinke, ktoré automaticky vytvorili jej spolužiaci po skončení ateliéru. Vždy mala problémy zaradiť sa do kolektívu a ani vysoká škola nebola žiadnou výnimkou, hoci očakávala, že medzi čudáckymi umelcami to bude mať o niečo ľahšie. Niekoľkokrát sa vybrala so spolužiakmi na kávu alebo na rýchly obed, a jeden-dva razy sa dokonca vybrala večer do nejakého podniku, ale vždy sa cítila, akoby tam nepatrila a tak len sedela, počúvala ich rozhovory a sem-tam sa usmiala, či nebudaj dokonca zasmiala. A dnes, po tom incidente s profesorom a zlomyseľnými úškľabkami na tvárach niektorých spolužiakov, nemala vôbec chuť sa dávať s niekým do reči. Kráčala pomaly, až kým posledná skupinka nezmizla za rohom. Vzdychla si a preložila si dosky pod druhú pazuchu.

„Smiem vám pomôcť s tými doskami,“ ozval sa hlas vedľa nej. Strhla sa, až jej dosky skoro vyleteli z rúk.

„Prepáčte, nechcel som vás vyľakať. Dnes to bolo už tuším po druhýkrát,“ usmial sa na ňu profesor. „Tak, pomôžem vám?“ ponúkol sa znovu.

„Ďakujem, ale som na ne zvyknutá, už sa ani neuvedomujem, že ich nosím,“ odpovedala Lara po pravde.

„Ponáhľate sa niekam?“ spýtal sa profesor.

„Nie, idem domov. Musím sa zdokonaľovať v kreslení uhlíkom,“ povedala trochu posmešne Lara. Profesor Borovský sa rozosmial z plných pľúc.

„Na prvý pohľad nevyzeráte ako taký „vtipálek,“ poznamenal profesor.

„Nemyslela som to ako vtip,“ povedala sucho Lara. Profesor sa na chvíľu zháčil:

„Ak sa neponáhľate, mohli by ste sa so mnou na chvíľu prejsť?“

Chcel by som vám niečo vysvetliť.“ Keď Lara váhala, dodal nástoľčivo: „Prosím!“ Prikývla a on jej vybral dosky spod pazuchy a zastrčil si ich pod svoju.

Viedol ju cez Hviezdoslavovo námestie, popred Danube k Novému mostu. Hodnú chvíľu kráčali mlčky. Prvý prerušil mlčanie profesor:

„Poviete mi aspoň, ako sa voláte?“

„Lara,“ odvetila jednoducho.

„Lara? Zvláštne meno,“ skonštatoval. „Máte aspoň výhodu. Nemusíte si vymýšľať žiadne umelecké meno, to vaše znie dosť exoticky. Vaši rodičia boli asi fanúšikmi komiksov?“

„Skôr ruskej literatúry,“ zareagovala Lara trochu znudene, keďže s podobnou otázkou, ktorá ju dávala do súvislosti s hrdinkou komiksov Larou Croft, sa stretávala po celý svoj život. Keď videla začudovaný pohľad profesora, pokračovala: „Celým menom sa volám Larisa Petrovová. Môj otec bol Rus, odtiaľ to Petrovová a mama v čase tehotenstva čítala Doktora Živaga, odtiaľ tá Larisa. Asi by som sa mala predstavovať celým menom, aby som predchádzala zbytočným otázkam, ale celý život ma všetci volali Lara, takže moje celé meno mi pripadá ako cudzie.“

„Chápem. A Lara je krásne meno. Prepáčte, asi som bol príliš zvedavý,“ úprimne sa ospravedlňoval profesor.

„To je v poriadku,“ odvetila Lara.

Boli práve v strede Nového mosta, keď obidvaja ako na povel zastali a nahli sa ponad zábradlie. V ten deň bolo krásne slnečné počasie a hoci dátum v kalendári hovoril o tom, že by už mala byť jeseň, skutočnosť tomu vôbec nenasvedčovala. Teplomer ukazoval vysoko nadpriemerné hodnoty a lámal storočné rekordy.

„Viete, čo je zvláštne?“ spýtala sa Lara, ale svoju otázku adresovala viac-menej sama sebe. „Že bez ohľadu na ročné obdobie, teplotu, slnko, dážď či sneh, Dunaj si žije svojím vlastným životom. Vždy, keď sa tu pozerám na vodu, je taká temná a tajomná, skoro zlovestná. Nikdy proste len tak veselo nežblnkoce,“ povedala Lara upínajúc zrak fascinovane na vodnú hladinu. Profesor sa prekvapene zahľadel na jej profil, ona však uprene hľadela

ďalej na vodu. Mal pocit, akoby tam vtedy ani nebola, akoby sa niekam vzdialila, unikla do iného sveta. Tam, kde nikto za ňou nemohol.

„Asi sem chodievate často?“ spýtal sa, pretože žiadna iná zmysluplná otázka mu nenapadla.

„Vlastne áno. Veľmi rada sa prechádzam a nábrežie patrí k mojim obľúbeným miestam,“ pritakala Lara a pohla sa ďalej, bez toho, aby mu venovala čo i len jediný pohľad.

„Počkajte, Lara!“ zastavil ju. „Skoro som zabudol, prečo som chcel, aby sme sa spolu prešli. Chcel som sa vám ospravedlniť.“

„Za čo?“ nechápavo sa na neho pozrela.

„Za tie posmešky počas ateliéru. Nebol som k vám spravodlivý. Máte totiž nesporne veľký talent.“

„Ale mali ste pravdu, keď ste vraveli, že som prišla neskoro, tak som nevedela, čo mám robiť. Bola to moja chyba, že som meškala. Mali ste plné právo ma kritizovať.“

„Možno čiastočne. Ale nerád by som vás pripravil o istotu, že viete, čo robíte. Ten akt dnes bol skutočne veľmi vydarený. Mal svoje čaro a všetko, čo má dielo mať, teda dušu. A okrem toho máte prirodzený zmysel pre správne dodržanie proporcií, myslím, že to proste vidíte, že sa to nemusíte učiť.“

„Ďakujem,“ povedala skoro nečujne dojatá Lara.

„Za málo. Veľmi nerád by som v niekom potlačil jeho prirodzený talent a obral ho o chuť do roboty,“ povedal a srdečne sa na ňu usmial. Lara sa na neho zahľadela. Bol to nesporne veľmi príťažlivý muž. Hoci podľa jeho profesionálnych úspechov a profesorského titulu odhadovala, že už pravdepodobne prekročil päťdesiatku, len málokto by mu hádal viac ako štyridsať. Bol vysoký, štíhly a mal energický krok a pekné držanie tela, ktoré svedčili o tom, že v minulosti sa venoval nejakému športu. Husté, na spánkoch postriebrené vlasy, mali vždy dokonalý strih. Črty tváre mal jemné a čas sa k jeho tvári zachoval veľmi milosrdne, vytvoril len drobné vejáriky vrások okolo očí. Decentné okuliare bez rámu len podčiarkovali inteligentný pohľad jeho ocelovo-modrých očí.

„Mohol by som to odčiniť jedným dobre chladeným pivom, ktoré čapujú v tamtom stánku?“ spýtal sa veselo ukazujúc na ošumelý drevený bufet na nábreží. Lara chcela najprv namietaf, že to skutočne netreba, ale napokon sa prispôsobila jeho neformálnemu správaniu.

„Vy si ma chcete kúpiť, pán profesor!?“ povedala trochu koketne. Naklonil sa k nej a pošepol:

„Viete, Lara, zdá sa mi, že stojíte za viac ako za jedno chladené pivo. Aj keď pravda je, že v tomto počasí také pivo môže niekomu zachrániť život.“

„Nepochybne,“ pritakala Lara a schuti sa rozosmiala. Profesor sa pridala a spolu vykročili k bufetu.

V nedeľu sa Lara tradične vybrala k svojej starej mame. Bolo u nich už roky zvykom, že nedeľu trávili spolu a len máločo mohlo tento stereotyp narušiť. Vyzdvihla starú mamu v jej byte a spolu zamierili do kostola na nedeľnú omšu. Lara mala veľmi zvláštny vzťah a postoj k viere, ovplyvnený starou mamou. Stará mama nebola žiadnou náboženskou fanatičkou, nikdy Laru nenútila dodržiavať náboženské pravidlá, rituály a tradície. Zastávala názor, že viera otvára novú dimenziu, širší a hlbší pohľad na svet, život a ľudí, a tým dáva človeku, a umelcovi obzvlášť, širší obzor. Otvára pred ním duchovno, ktoré sa podľa nej bez viery len veľmi ťažko hľadá. Dodáva mu rovnováhu, pochopenie a správny smer. Lara si nejako prirodzene osvojila názory svojej starej mamy a od malička ju bez reptania nasledovala na nedeľnú omšu, bez ktorej by pre ňu nedeľa prestala byť nedeľou. A okrem toho mala návšteva kostola ešte ďalší význam. Bola pre ňu nekončnou inšpiráciou. Vedela sa hodiny a hodiny dívať na nástenné maľby a sochy, skúmať farby a výrazy svätcov, vrývať si do pamäti každý detail týchto umeleckých diel.

„Dnes vyzeráš skvele, stará mama,“ pochválila Lara starú mamu pri príchode. Stará mama bola skutočne zaujímavé a nevšedné stvorenie. Bola drobná ako Lara, strieborné vlasy nosila dlhšie, zapnuté na záhlaví veľkou drevenou sponou. Nikdy si

ich nefarbila. Vždy hovorievala, že človek má byť hrdý na každý strieborný vlas, lebo staroba ide ruka v ruke s múdrosťou. Obľubovala dlhé sukne, netradičné košele a tuniky a pletené svetre vo farbách zeme – od farby bielej kávy cez olivovozelenú až po tmavohnedú. Cez plecia mala v každom ročnom období a pri každej príležitosti prehodenú veľkú šatku. Vo svojich skriniach mala obrovské množstvo šatiek, všetkých farieb, vzorov a zo všetkých kútov zeme. Keď sa jej niekto opýtal koľko má doma šatiek, len s úsmevom odpovedala, že toľko, aby si nikdy nemusela dať dvakrát tú istú.

„Ďakujem ti, dieťa moje,“ usmiala sa stará mama. „Tie tvoje lichôtky sú pre mňa ako elixír života. Vždy o niekoľko rokov omladnem,“ dodala a chytila Laru pod pazuchu. Kráčali pomaly, bez slov, s tvármi nastavenými slnku, vychutnávali ešte stále teplé slnečné lúče. Celou cestou do kostola neprehovorili. Stávalo sa im často, že keď boli spolu, mlčali. Stačilo im vychutnávať si vzájomnú prítomnosť, nepotrebovali k tomu slová.

V kostole bol príjemný chlad. Stará mama sa striasla a pritiahla si šatku tesnejšie k chudým ramenám. Aj Lara cítila, ako jej na zátylku naskočila husia koža, ale bol to celkom príjemný pocit. Nehlučne vkĺzli do lavice, najprv stará mama a v tesnom závese jej vnučka. Lara sa pritisla tesne k starej mame a svoju dlaň vložila do ruky starej mamy, tak ako to robievala roky, bez ohľadu na to, či bola malým dievčatkom a či dospelou ženou. Mala rada tento dotyk, dodával jej istotu a pocit bezpečia. Vždy sa s úžasom dívala na ruky starej mamy. Mala ich kostnaté, potiahnuté zvráskavenou kožou, podobnou starému pergamenu, hrubé žily jej vytvárali na chrbte ruky modravú pavučinu a pokožka bola posiatá množstvom stareckých škvrn. Nechty zhrubnuté rokmi mala vždy ostrihané nakrátko a Lara si nepamätala, že by videla na starej mame čo i len jediný prsteň. Niekto by sa možno s odporom striasol a len so sebazaprením by uchopil stareckú ruku, Lara sa však zdala byť krásna a jedinečná. Rada ju držala, prstom prechádzala po pokožke, hladkala reumou skrútené prsty, bozkávala a možno tisíckrát sa pokúšala na papier zachytiť jej

neopakovateľné tvary, rozprávajúce príbeh starej maminho života. Stará mama uchopila jej ruku a prikryla ju druhou dlaňou bez toho, aby odvrátila svoju pozornosť od kázne postaršieho kňaza. Lara obdivovala jej schopnosť pozorne počúvať kázne v kostole, jej myšlienky sa vždy túlili po celom kostole a aj blízkom okolí. Stará mama však hltala každé slovo kňaza, o ktorom mala vysokú mienku a Lara ju neraz počula hodnotiť jeho kázne ako hodné pápeža.

Keď vyšli s kostola, stará mama sa zahľadela skúmavo na Laru:

„Si dnes nejaká nesústredená,“ poznamenala.

„Stará mama, vieš dobre, že to nie je žiadna novinka. Vždy som sa ťažko sústreďovala a v kostole je toľko vecí, čo ma vedia rozptýliť,“ oponovala Lara.

„To áno, ale dnes je to o niečo navyše. Čo sa stalo?“

„Nič zvláštne,“ mykla plecami Lara.

„Ty si niekoho stretla?!“ skúsila stará mama a prevrátila Laru pohľadom.

„Ale stará mama...“

„Nejakého zaujímavého muža,“ nedala sa stará mama. Lara odvrátila pohľad a líca jej zrumeneli.

„Ha. Trafila som. Dievča, musím ti asi dať lekciu zatĺkania,“ smiala sa stará mama svojmu víťazstvu.

„Nie je to tak, ako si myslíš,“ bránila sa Lara. „Je to totiž môj profesor. Má okolo päťdesiatky. Je skutočne zaujímavý, ale čisto z profesionálneho hľadiska. Zbytočne načúvaš, žiadne svadobné zvony nezačuješ.“ Ani jedno stretnutie u starej mamy sa totiž nezaobišlo bez otázky, či už má nejakú vážnu známosť. Stará mama tvrdila, že by ju už rada mala na poriadku, napriek všetkým Lariným protestom, že samej je jej celkom fajn.

„To, že má päťdesiat a je tvoj profesor, sú skutočne silné argumenty, a tiež si myslím, že by si mohla byť radšej nadšená z niekoho tebe primeranejšieho vekom a postavením, ale nepokúšaj sa mi nahovoriť, že ťa zaujíma len z profesionálneho hľadiska. Nezabúdaj, že ťa poznám celý tvoj život.“

„Stará mama, ty ma tak števš,“ povedala Lara plačlivým hlasom. „Aspoň raz by som si chcela niečo nechať pre seba. Večne mi vidíš do žalúdka a z toho ma ide rozhodiť.“

Stará mama sa zasmiala a stisla vnučke ruku:

„Zlatko, veď ja ťa nekarhám, len sa ťa snažím chrániť. Si to jediné, čo v živote mám. Nechcem, aby ti niekto ublížil.“

„Viem, stará mama. Nemaj strach, dám si pozor,“ povedala vnučka zmierlivo.

„A teraz už rozprávaj,“ dodala stará mama so šibalským úsmevom. A Lara rozpovedala celý svoj zážitok s profesorom vrátane prechádzky a jeho povzbudzujúcich slov.

„Musí to byť skutočne výnimočný človek, keď sa dokáže znížiť na úroveň študentky a dokonca si priznať aj chybu a ospravedlniť sa,“ zhodnotila stará mama a Lara si len zasnene vzdychla. Veď na snívaní nie je nič zlé, pomyslela si. Vždy som snívala s otvorenými očami, prečo by teraz malo byť na tom niečo zlé.

Lara sa zobudila uprostred hlbokkej noci. Na ulici nebol ešte žiaden ruch, len sem-tam prešlo osamelé auto, alebo nejaká veselá dvojica zakričala jedno zo známych oplzlých slov, dokonca aj pouličné lampy, vrhajúce do jej okien slabé svetlo, blikali nejak ospanlivejšie. Lara si natriasla skrčený vankúš, zmenila polohu a zúfalo sa pokúšala privolať ešte na pár hodín spánok. Jej snaha bola márna:

„Šľak aby to trafil,“ zanaďavala do tmy a buchla rukou do vankúša. Do vzduchu sa vznieslo zopár prachových čiastočiek a odrážajúc oranžové svetlo pouličných lúčov, kĺzali sa točivým pohybom nadol. Lara sa zadívala na tie drobné svetielka a sledovala ich nočný tanec, až kým sa posledné osamelé svetielko neusadilo naspäť na vankúš. Trochu ju to upokojilo a tlkot srdca sa pomaly vracal do normálu. Tento sen sa jej neustále vracal a opakoval, už od detstva. Vždy jej rozbúchal srdce, sama nevedela, či zo strachu, očakávania, alebo hnevu, že nevie pochopiť jeho posolstvo. Nikdy po ňom nezaspala, čo ako sa o to snažila. A mnoho ráz sa ho tesne po prebudení pokúšala zachytiť na

papier či plátno, dúfajúc, že tak vyvolá spomienku, ktorú skrýva hlboko v podvedomí a konečne uvidí tú tvár, pochopí ten nejasný a rozmazaný obraz. Každá jej snaha však bola korunovaná len ďalším sklamaním.

Aj tentokrát vstala a pristúpila k maliarskemu stojanu. Bolo na ňom opreté nedokončené plátno z predošlých dní. Aj ono hovorilo o jej sne, alebo skôr o časti jej sna. Zobrala zo stola maliarsku paletu a vytlačila z túb niekoľko olejových farieb. Chvíľu sa prehŕňala medzi štetcami, trčiacimi zo starého hrnčeka s obitým uchom, kým si vybrala potrebnú hrúbku. Vyschnuté plátno zľahučka pretrela medzilakom, aby mohla pokračovať v nedokončenom obraze. Jemnými a krátkymi pohybmi začala nanášať vrstvy svetlejších farieb, zvýrazňujúc tak farby popadaného lístia a prehľbujúc jasné svetlo vo vlasoch malého dievčatka. Postava v okne zostávala stále nejasná. Veľa ráz sa jej ruka zastavila pri tej tvári, ale zakaždým zostala bez pohybu stáť pár milimetrov od plátna. Svoje trápenie ukončila práve vo chvíli, keď jej ostré ranné slnko nazrelo ponad plece. Namrzene, pretierajúc si oči, popichané nečakane ostrým svetlom, pristúpila k oknu a zastrela ťažké a hrubé závesy. Orientujúc sa podľa nejasných tvarov v izbe zamierila do postele. O pár minút už spala tvrdým a bezsenným spánkom, ktorý prerušilo o deviatej nástojčivé zvonenie telefónu. Lara si prekryla hlavu paplónom a snažila sa ignorovať telefón. Volajúci bol však mimoriadne trpezlivý, oznámenie z odkazovej schránky, že momentálne sa mu nemôže venovať a má nechať odkaz, úplne ignoroval a znovu a znovu stláčal tlačidlo opakovanej voľby. Po asi pätnástom odohraní melódie, ktorú až doteraz považovala za celkom príjemnú, Lara rezignovala a rukou našmátrala telefón, ktorý si nechávala na zemi pri záhlaví postele.

„Prosím?!“ povedala ťažkopádne.

„Á, pani umelkyňa má za sebou tvorivú noc?“ ozval sa nepríjemný, škriekavý hlas v telefóne posmešne.

„Nie, noc plnú sexuálnych orgií, skupinového sexu a rôznych netradičných praktík, s množstvom alkoholu a iných prostriedkov na povzbudenie,“ odvetila Lara otrávene.

„Prečo ma nikdy nezavolaš na takú party?“ spýtal sa sklamaný hlas na druhej strane, očividne uveriac Larinmu opisu uplynulej noci.

„Bojím sa, že by som pri grupáku mohla naraziť na teba,“ odvrkla, predstaviac si pri tom uhrovitú tvár svojho kolegu, jeho masťnaté polodlhé vlasy a neodmysliteľný pach potu, čo sa vždy okolo neho šírilo. Od hnusu ju striaslo.

„Si fakt sprostá,“ okomentoval jej poznámku. „Poslal som ti mailom robotu. Má to byť hotové do konca týždňa, takže budeš asi musieť zrušiť ďalšie horúce noci,“ dodal so zadosťučinením.

„Nevadí, ja si to určite vynahradiť,“ povedala Lara a dodala svojmu hlasu erotický podtón, akoby si to všetko práve naživo predstavovala. Odpoveďou jej bolo zlostné zavrčanie a následne obsadzovací tón. Pousmiala sa, zložila nohy z postele a pomaly sa odviekla do kúpeľne. Pustila studenú vodu, ošpliechala si tvár a pozrela na svoj odraz v zrkadle. Hoci ľadová voda jej vohnala do líc červeň, prebdená noc jej zanechala pod očami tmavé kruhy. Vlasy mala rozstrapatené, tričko, ktoré nosila na spanie, mala zababrané od farieb a farebná šmuha sa jej ťahala aj cez celé líce smerom ku spánku, dokonca aj vlasy mala poprúkané červenou a bielou farbou. Vzdychla si:

„Vyzerám ako maliar – natierač.“ A vliezla pod sprchu. Rýchlo sa umyla a dosucha vyšúchala uterákom. Zo skrine vytiahla čisté tričko nadmernej veľkosti a nohavičky a bosá s ešte mokrymi vlasmi zamierila k počítaču. Prečítala si mail, ktorý jej poslal „oblúbený“ kolega a prevrátila očami. Bola to robotu na viac ako týždeň, s podrobnými pokynmi na niekoľko strán, ktoré dávali len minimálny priestor vlastnej fantázii. Smutne pozrela smerom k rozrobenému plátnu, ktoré akoby volalo: „Dokonči ma!“ Stále mu však chýbal ten výraz, ktorý chcela dosiahnuť, stále nehovorilo tie slová, ktoré malo vypovedať. Tušila však, že aj tak by sa jej ho nepodarilo dokončiť, pretože stále nevidela tú tvár. Tvár v okne. Sústredila teda svoju pozornosť naspäť na monitor a hoci nie s veľkou chuťou, pustila sa do práce.

Pre prácu bola nútená vynechať ten týždeň teoretické prednášky, ale keďže sa semester len začínal, vedela, že všetko dobehne. Sústredila sa iba na zadané úlohy a za počítačom sedela viac ako dvanásť hodín denne. V štvrtok ráno poslala dokončené návrhy e-mailom a utekala na ateliér s profesorom Borovským. Nechcela ho vynechať, alebo nebudaj zmeškať za žiadnu cenu. Prišla prvá a o chvíľu sa ateliér zaplnil spolužiakmi. Profesor Borovský rázne vkročil do miestnosti a už od dverí zadával pokyny.

„Dnes som si pre vás vytvoril špeciálne zátišie.“ Na stôl uprostred položil poloprázdnu karafu s červeným vínom, ktorá mala krásny brúsený uzáver, dva poháre na víno na vysokánskej stopke, pričom jeden položil na ležato a stočené noviny. Okolo rozložil niekoľko úlomkov zrkadiel, ktorých úlohu študenti v prvom momente príliš nechápali. „Vidím, že počasie nám je dnes naklonené a doprialo nám správne svetlo,“ dodal a až vtedy, keď sa zrkadlá spolu so sklenenou karafou, pohármi a vínom zahrli krásnu a neopakovateľnú hru svetla a jeho tisícnásobného odrazu, pochopili študenti ich význam.

„Ako techniku navrhujem pastel,“ povedal profesor, aj keď návrh bol vlastne príkazom.

„Bože, to je nádhera,“ zašepkala Lara nečujne a vzápätí zachytila profesorov pobavený pohľad. Sprisahanecky na ňu žmurkol, ona sa hanblivo usmiala a pustila sa do zachytávania jedinečnej hry svetla a neopakovateľnej rubínovej farby červeného vína, držiac ľahučko dvoma prstami pastelovú tyčinku.

„Myslím, že už nemáte dobré svetlo, Lara,“ povedal opatrne profesor, ale Lara sa napriek tomu strhla. Zažmurkala a prekvapene sa okolo seba rozhliadla. Vyzerala, akoby sa zobudila z hlbokého spánku. Keď sa spamätala, začudovane zdvihla obočie:

„Kde sú všetci?“ spýtala sa, pohľadom ukazujúc na prázdne maliarske stojany svojich spolužiakov.

„Už dosť dávno skončili,“ pobavene sa zasmial profesor, „ale vy ste boli taká zaujatá prácou, že som nemal to svedomie vás vyrušovať. A vidím, že som dobre urobil,“ dodal, obzerajúc si Larino dielko. „Skutočne dobrá práca, viac ako dobrá.“

„Ďakujem,“ skromne povedala Lara. „Mrzí ma, že som vás zdržala.“

„Nikam sa neponáhľam. A do vás investovať trochu času, je naozaj viac ako dobrá investícia. Podarilo sa vám to svetlo skutočne zachytiť na papier. Máte veľmi citlivú ruku, viete správne používať farby a kontrast. Pastel vyzerá byť oveľa ľahšia technika, ako je v skutočnosti. Treba mať ľahkú ruku a vidieť výsledok už dopredu, aby sme vedeli vopred rozvrhnúť správne svetlé tóny.“

„Bolo to inšpirujúce zadanie, pán profesor,“ usmiala sa Lara hanblivo.

„Ste príliš skromná, Lara. Aj keď je to nepochybne veľmi sympatické. Verte si trochu viac, máte talent. Len na ňom pracujte.“

„Budem,“ odvetila Lara skoro slávnostne, akoby skladala sľub. Potom si pozbierala svoje veci a pobrala sa na odchod.

„Lara?“ zastavil ju profesorov hlas. Otočila sa s otázkou v očiach. „Nechceli by ste mi robiť v sobotu spoločnosť na jednej vernisáži? Jedna známa otvára výstavu *Sto rokov v umení*.“

„Ja ... neviem...“

„Viem, že to nie je bohviečo, ísť so svojím profesorom na výstavu, ale mohli by ste sa tam zoznámiť s nejakými správnymi ľuďmi.“

„Tak som to nemyslela. Neviem si predstaviť príjemnejšiu spoločnosť ako vašu. Ale nebudete mať problémy? So študentkou na výstavu?“ spýtavo pokrčila plecami Lara.

„Nemyslím! Mladá študentka umenia môže mať predsa za patróna svojho profesora. Na tom nie je nič zlé.“

„No, keď ste mi to takto zdôvodnili, hneď to vyzerá lepšie. Rada pôjdem.“

„Prídem vás o pol siedmej vyzdvihnúť.“

„Fajn,“ prikývla Lara a chystala sa zavrieť za sebou dvere.

„Dali by ste mi adresu?“ zakričal za ňou profesor. Lara sa chytila za čelo a potichu zasyčala: „Ty si teda krava!“ a potom profesorovi na kus papiera napísala svoju adresu a chvatne odišla z ateliéra.